

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolickým.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr. čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr. jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl., 100 za 4 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, redakce na Vyšehradě č. 69.

I. Koukol.

Odkudž tedy má koukol?

1. Málo bývá na světě lidí, kteříž by v životě svém netázali se podobně: odkudž vzal se na mém poli, na mé vinici, na roli mého působení, v mé rodině k o u k o l ? A málo jich též bývá, kteříž by na otázku tuto dobře odpověděti uměli.

Ano koukol zkazí nezřídka všecku mnohoslibnou úrodu na níž člověk po celý svůj — nezřídka dlouhý — život se těšil. Úsilovně, poctivě, mnohileté snahy, úmysly nejlepší zmařeny bývají koukolem!

Odkudž tedy na světě nabeře se koukole?

Na otázku tu odpovídá nám kniha na světě nejznámější: písmo svaté slovy, jež vyšla z úst samého Boha: „trní a hloží tobě ploditi bude země!“ — Tak čteme v první knize Mojžíšově v kapitole 3. Však hned v kapitole následující stojí: „Když byli na poli, povstal Kain proti bratru svému Abelovi a — zabil jej.“

Což si dělal praotec Adam z toho trní a hloží, jež mu rostlo na poli, když uzřel ten hrozný kus koukole ve svém synu prvorozeném! O prvních rodičích smíme vším právem domnívati se, že syny a dcery své v kajicné bobabojnosti odchovali a přece již syn jejich prvorozený zvrhl se v koukol, jenž všemu člověčenstvu měl jaksi státi se osudným. Již od prvního bratrovraha rozsilo se na čelech bratrovrahů znamení Kainovo.

Zabolelo sice Adama v potu tváři své pracujícího, když ponejprv uzřel na poli mezi semenem dobrým též trní a hloží. Avšak s bolestným úžasem pozoroval to trní a hloží, jež viděl vyrůstati v srdci svého prvorozeného. Neboť lze předpokládati, že Kain nestal se jaksi přes noc bratrovrahem, nýbrž že žádosť a hněv již u věku útlejším opanovala jeho srdce. Tvář Kainova zajisté nezbledla a neopadla ponejprv tehdy, kdy Hospodin na Kaina a na dary jeho nevzhlédl, nýbrž žebledla a opadala se často dříve při mnohých příležitostech doma i na poli. Báje lidu vypravují o Kainovi, že kdysi po vrabčíku hodil kamenem a jej zabil, z čehož prý poznal, kterak lze i člověka zavraždit. Viděl zajisté i Adam již záhy koukol v rodině své vyrůstati, kterak ale koukolu se zbaviti? Musil volky nevolky obé: pšenici i koukol spolu nechati růsti, až dorostly v děsnou žeň bratrovraždy, čímž ovšem nemíníme říci, že by byl jakožto otec opomíjel, syna svého příležitostně napominati, kárati, ano i trestati.

2. Máme tentokráte na mysli pojednati a příklady dokázati, kterak i člověku vůbec poctivému a nejvyšš snažlivému na poli činnosti jeho obyčejně vzrůstá mnoho koukole, a kterak teprv člověku méně poctivému a méně snažlivému!

Koukol nejen na poli hmotném, ale i duševním a duchovním údělem je prvotního hříchu, jenž původně zaset a rozset byl odvěkým nepřítelem člověka — ďáblem. Sotva že první Adam začal v potu tváří rozsévati a to nejen co rolník na poli, ale i co otec ve své rodině, tu přicházel tentýž závistník, jenž byl v ráji na se vzal podobu hada, a zasíval koukol. A sotva že druhý Adam, Ježíš Kristus, začal símé slova božího rozsívati, ba než je začal rozsívati, již se objevil i ďábel, jenž v různých podobách: tu svůdné tanečnice Herodiady, tu Heroda a dále farizeů, zákonníků, nejvyšších kněží a pod. všudež po všech šlepějích jeho rozsíval koukol.

Projděmež písma sv., životy svatých a dějiny člověčenstva, všudež najdeme mezi semenem dobrým naseto hojnost koukole.

Nedlouho po stvoření světa a po rozmnožení člověčenstva rozmnožila se i zlost lidská tou měrou, že — lidsky řečeno — zželelo se Bohu, že učinil člověka. Již tehdy — ne tedy pouze za našich duův! — mnohá byla zlost lidská na zemi a všeliké myšlení srdce náchylné bylo ke zlému, po všecken čas. Věc, o níž se hlavně jedná, záklží v tom, aby člověk vždy na paměti měl, že Bůh i přes to nenechá pšenici mezi koukolem zahynouti, za druhé, že člověk bez ohledu na množství koukole s pomocí boží v dobrém má pracovati dale a za třetí, že právě ten přerůzný koukol v činnosti člověka má učiti jej pokoře a má mu býti prostředkem ku větší dokonalosti.

3. V písmech sv. nejednou dočítáme se, kterak nejvyšš milosrdný, ale i spravedlivý Bůh koukol nechával až ke žním dozrávati a jej po tom vymítati tu všeobecnou potopou, tu zajetím babilonským, asyrským a pod. A sotva že Bůh potopou všecken koukol vyplnil, již se opět koukol objevil ve „zlořečeném Chanaanu“ — synu Cháma, z něhož dále do světa se rozplemenil.

Odvěký nepřítel člověka, jak svrchu řečeno, používá k rozsívání koukole nejraději lidí, velmi zhusta manželky, matky, otce, synů, dcer, nejbližších sousedů, sousedek a pod.

Již v rodině praotce Isáka spatřujeme koukol rozsívati manželku jeho Rebeku, kterouž láska k jemnějšímu Jakobovi svedla k nespravedlnosti na druhém synu. Však koukol ten nebyl vyplněn ani útekem, ani dvacetiletým pobytem u strýce Labana, nýbrž rozplemeňoval a objevoval se po mnohých letech v rodině Jakobově. Koukol matkou jeho zasetý nadělal mu bezčetných trapných chvil, bezesných nocí a vybrázdil hořem tváře. Podvodná lež, k níž matka Jakuba navedla jakoby červenou nití byla se stala v celém jeho pozdějším životě. Jeden klam, jedna lež plodila druhou. Jakub oklamal otce svého šatem bratra Esaua a synové Jakobovi oklamali na vzajem otce svého šatem miláčka Josefa. Kterak výstražně poučný to děj z písem svatých!

V rodině Davidově což tu rozseto bylo koukole, buď jím samým — skrze hříšnou žádost — buď i zlými rádci! Oba, patriarcha Jakub i David těžce musili pykati koukol, jež sami rozsívati pomahali. Jakobovi nebylo dáno ze zlých synů svých koukol zlosti a hněvu vyplniti, musilť koukol v nich nechatí růsti až do žní, až do té chvíle, kdy jako zralé símé z nich vysypal se kajícím vyznáním před tváří Josefovou: hodně toto trpíme, nebo jsme se provinili proti bratru svému, vidouce soužení duše jeho, když prosil nás a nevyslyšeli jsme ho: proto přišlo na nás toto soužení. Z nichž jeden, Ruben, řekl: „Nehřešte proti pacholeti: a neposlechli jste mne! Hle krve jeho vyhledává se.“ — Jaké to přepodivné řízení boží! Do Egypta prodali bratra svého a do Egypta přivedl je Bůh, aby tam dozralý koukol byl vyplněn.

Aniž Davidovi bylo dáno koukol jediným pokleskem jeho zasetý, vypleti. Bůh sám učinil v tom opatření. Joab jež David upotřebil k za-

hnutí poctivého Uriáše, stal se i nástrojem k zavraždění nejmilejšího syna Absolona.

Spůsobem tímto bylo by lze stopovati rozsívání, vzrůstání a uzrávání kougole skoro ve všech rodinách, pokud o nich v písmech sv. zmínka se děje. —

Nejpoučnějším při tom ovšem jest život Pána Ježíše, jenž ústy svými božskými zvěstoval nám příčiny o vzrůstání kougole ve pšenici. Život jeho nejvíce nám znázorňuje božské učení jeho o pšenici a kougole.

Krok za krokem stopovali jej nepřátelé rozsívající všudež kougol své zloby, kteráž osudné ale i spasitelně uzrála na Golgotě. Bůh nechal kougol spolu se pšenící růsti až do žní, až ku zkáze města Jerusalema.

Na Golgotě zdálo se, jakoby kougol tou měrou nad pšenici se zmožil, že ji na dobro udusí, avšak símě boží v té chvíli stalo se pranepatrným zrnkem horčičným, jež tajně rostlo a rostlo, až během věku rozestřelo větve své po širém světě. Významné jest, že Pán Ježíš obě podobnosti o kougoli a zrnku horčičném nechal za sebou následovati, jakoby věrných svých následovníků potěšiti chtěl slovy asi: doufejte v pomoc moji: byť i kougol časem sebe více se rozmáhal, símě dobré je zrnkem horčičným, jež v čase příhodném vzroste v mohutný strom.

4. Dějiny církve dosvědčují, že pronásledování sebe krutší křesťanů nebývalo jí tolik záhubným, jako rozsívání kougole bludařstvem. Proto i varoval Kristus Pán učeníky své před falešnými proroky, kteříž přicházejí v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví. — A slova tato sv. apoštol Pavel v Miletu, když velmi dojemně loučil se s Efezskými, opakoval pravě: „Já vím, že po mém odchodu vejdu mezi vás vlci hltaví, kteříž nebudou šetřiti stáda. A z vás samých povstanou muži, jenž budou mluvití převrácené věci, aby obrátili učenníky po sobě.“

Tytéž dějiny církve dosvědčují, že kříže, meče, skřipce, háky a kleště katanů, kotle s vařicím olejem, cirkusy a žaláře, zuby a drápy divokých šelem, kola, koly a pily svaté mučenníky k setrvání u víře Kristově mnohem více povzbuzovaly, než-li odstrašovaly, že však hadí slova bludařů: budete jako bohové, neuvěříte-li církvi, mnohdy zhoubněji působily, než-li potoky prolité krve mučennické. Platíť zejména u víře staré přísloví, že zjevný nepřítel méně bývá škodným, než-li falešný přítel. Co se nemohlo zdařiti Neronům a Diokletianům hrozným pronásledováním, přemoci a zahubiti totiž církev, bylo by málem podařilo se bludaři Ariovi. — Celý takměř svět stal se ariánským! — nařikali před 15 sty lety svatí otcové církve.

Jeť v povaze lidské již něco, jež bouří a vzpírá se při pohledu na smrtící nástroje, avšak slovem lichotivým nechává uchlácholiti se a uspávati. Neronové a Diokletianové potřebovali tisíce soudců, vojáků, birčů a katanů se hroznými mučennickými nástroji, aby k odpadnutí od Círky přinutili jeden kraj, avšak bludařům obyčejně podaří se jedinou mnohdy špatně psanou knihou, několika na hloupost lidskou vypočtenými stránkami, aneb i řečmi příležitostnými, k odpadlictví svěsti obyvatelstvo celých zemí, ba i říší. Ve slově lidském vězí jakési kouzlo, jehož s osudným štěstím použil již v ráji had.

5. Drahá naše vlast měla by též mnoho co vypravovati o záhubnosti kougole na vinici boží. Již tehdy, kdy sv. apoštolové slovanští: Cyrill a Methoděj v národě našem začali rozsívati símě pravé nauky Kristovy, loudil se za nimi nepřítel, aby do jejich pšeničky nasil kougole k nim nedůvěry, kougole podezřívání, zlehčování, osočování a křivého svědectví. Leč národ náš konečně dobře rozeznal dobré pastýře od vlků hltavých a sice vedle slov Kristových: po ovoci poznáte je.

Když sv. Václav se svojí sv. babou po vlastech českých rozsíval símě boží, tu jeho vlastní matka s mladším bratrem rozsívala kougol, mnozí pak i z pánů českých jí v tom statečně pomáhali. Život sv. Vojtěcha plu je vypravování o rozsívání kougole mezi jeho pšenici, což i příčinou se stalo, že

tento světec volil raději slovo boží pohanům kázati, než-li doma s koukolem věčně zápasiti.

O Karlu IV. před 550 lety je známo, kterak s prvním arcibiskupem pražským Arnoštem z Pardubic po všecken život snažil se, po vlastech českých učení Kristovo co nejvíce rozšíti a jemu i rozkvět zabezpečiti.

Co on nastavěl chrámů ku hlásání slova božího a ku přijímání svátostí, ano založil vysoké učení v Praze k utvrzení pravdy křesťanské; avšak pohříchu, sotva že v Pánu zesnul, tu přicházel nepřítel člověk v podobě nerozvázných a rozvášněných kazatelů a nasil tolik bludařského koukole, že když dozrál, vzplanula z něho všecka země zhoubnými požáry, v nichž zanikaly nejkrásnější chrámy, hrady králů, hrady velmožů, lidnatá města a v nichž udupány byly nejúrodnější kraje.

A jakoby těchto strašných svízelů na ubohou vlast nebylo dosti, po dvou stech letech začal ve vlasti rozsívati se nový koukol vzpoury proti církvi a nejvyšší světské moci, což v zápětí mělo nové mnohem hroznější zubožení země české tou měrou, že podobala se tomu člověku, jenž na cestě z Jeruzalema do Jericha upadl mezi lotry.

6. Od záhubné války třicetileté minulo opět 200 let. Nedejž Bůh, aby zase na národ náš přijítí měla pobroma nová, jež snadno by povstati mohla z koukole liberalismu, z toho t. svobodářského učení, jež praví, že člověku netřeba již nad sebou Boha, ale ani Pána. Jaká to přímo babylonská panuje teď zmatenost pojmů! Jedni sice ochotně uznávají, že nad člověkem musí státi jakýsi pán, či světská vrchnost, že ale jakési vrchnosti duchovní není více třeba, aneb do té míry třeba, jako jindy. Daň prý sice sluší a musí dávat se císaři, ne však i Bohu to, co jest božího. Zákonův světských musí prý co nejpřísněji se poslouchati, ne však spolu též zákonů církevních. Ve známé řiši sousední již po mnoho let káže se zjevný odpor proti nejvyšší moci duchovní a kdožby této poslouchal, jest od moci světské za buřiče považován a co buřič též trestán.

Jaký to záhubný koukol vězí v moderním učení, jež praví, že v í r a o d p o r u j e v ě d ě a podle toho, že nejvyšší moc duchovní v odboru stojí s nejvyšší mocí světskou. Koukol, jenž tímto moderním učením se rozsívá, bezpečnosti řiši, blahobytu národů, svobodě občanů, a bezpečnosti hrdel a statků, mnohem záhubnějším se osvědčí, nežli hrozná mučidla Nerouů a Diokleciánů a nežli loupeživé hordy Tatarů a Turků. Z koukole toho vyrůstá petrolej a dynamit, jenž již již začíná vyhazovati mosty, bořiti paláce velmožů a hrady králův. Zásneš-li čtenáři dnes nad mravní zkažeností těch lidí, kteří zpronevěřují statisíce cizích peněz, kteří pranic si z toho nedělají, oloupí-li tě lstně o poslední mozolně ustrádaný groš; zásneš-li vším právem nad vzrůstajícím počtem samovražd a nad tou lehkomyšlností a zhýralostí, s jakouž otcové promrhávají jmění svých manželek a dítek a na obrátku, manželky a děti jmění svých rodičů, a s jakouž konečně životy mravně ztrácené, probýřené samovraždně utracují: pak pravíme, že mnohem více žasnouti bys měl nad tím učením ďábelským, jež beze stydu hlásá se ve školách slovem i písmem: že není Boha, po smrti že není žádné nesmrtelnosti, žádné též odplaty a že tudíž zbytečno jest modliti se Bohu za živé i za mrtvé, zbytečno choditi do chrámů na slovo boží a ku sv. svátostem, zbytečno kněze s útěchou k posledním vzdechům umírajícího volati.

Z tohoto koukole jako báječní draci vyrůstají ty moderní bídy, jež příčinou jsou: že povstává již národ proti národu, člověk proti člověku a že nezbytný konec všeho má býti: ohavnost a spuštění! —

7. Nyní zbývá nám ještě promluvit slovo k pp. duchovním pastýřům, jak se říká — z d u š e.

V době totiž novější více méně každý kněz v duchovní správě s ustrnutím pozoruje, kterak do farních osad, jindy tolik klidných, k o u k o l jakýsi svárů a nespokojenosti rozsívá se. Do obcí docházejí noviny, v nichž káže se jiné evandélium, nežli s kazatelný. Nejsmeť sice chvalořečníky všeho

starého. Časy starší měly do sebe ledacos nahnílého, ano i shnilého, jež musilo se vyříznouti; měly i pořádnou porci farizeismu a planého pobožnickářství, jež konečně musilo se odkrýti; měly však i tu starou českou, živou, neporušenou víru, kteráž v obcích a rodinách udržovala ten starý, český mrav. Té víře a tomu mravu na odpor rozstává se jakousi svobodářskou bezuzdností v novinách koukol bezkonfesijnosti, čili té svobody, v níž každému volno jest, co se líbí aneb zlíbí, věřiti i nevěřiti.

Listy pak obrázkovými, ovšem více cizími, nežli domácími, rozstává se koukol zhýralosti, záliby v nahotě, slovem necudnosti. Koukol tento vytlačuje z rodin křesťanských staré žaltáře, staré bible, staré postily, staré kancionály, udušuje ty staré, cudné, opravdu panenské národní písne, udušuje hnusnými popěvkami putykářskými, jež po hříchu již ozývají se z úst dětí. S ustrnutím pozoruje duchovní pastýř, kterak nezřídka koukol nevěry a nekázně rozstává se odtud, odkud by měl kněz co nejvíce býti podporován, t. z e š k o l y.

Učitel, je-li uchvácen naukami moderními, je s to všecko símě pravdy křesťanské v chrámu Páně rozstívaně, nejen udupati, ale i koukolem učení převráceného na dobro zničit. Pozoruje s ustrnutím dale, kterak studující a zhusta i vojínové, sotva že ku knihám přičuchli, aneb vojenským mundurem se přiodělí, domů na prázdniny aneb na dovolenou vracejí se co rozumáři bez víry a snad i bez bázně. Tací vzdělanci smějou se rádi růženci staré babičky, „petrkličí“ rodné matky, smějou též starým zbožným národním zvykům. Nemodlení vstávají, nemodlení líhají.

Nový p. starosta se svým tajemníkem a snad i panem servusem naučili se od toho a onoho vynikajícího národovce z města: že první a přední povinností svobodného občana jest, na kněze a na všecko, co s ním i za ním stojí, hodně s vysoká, jak se říká, s kruchty houkati, vážnost jeho v obci podrývati a jemu všemožných úkorů natropiti. Konečně i tomu nejposlednějšímu utřinose v obci, sotva že první doutník si zapálil, uzdá se, že patří k „bon tónu,“ kostelu se vyhýbati, před křížem nesmekati, zkratka: bezbožeckého mamlasa — furianta dělati.

Když pak tento různý koukol: ze školy, z „rychty“, či obecní kanceláře a z těch kterých rodin, v nichž hospodář bezvěreckému svobodářství se zaprodal, ve farní obci sroste a símě pravdy křesťanské dusiti započne, tu bývá pečlivému duchovnímu pastýři teskno, velmi teskno. Kdo něco podobného nezakusil, neví, kterak tento koukol jako trn a bodlák do srdce bodá. Tu mnohý již kněz přál si, aby raději rozdělen, t. j. z tohoto světa Bohem povolán byl. Kterak si tu poraditi?

Poukazuje se ovšem na slova apoštolská: Každé slovo, nabízej v čas i ne v čas, tresci, pros, žebři atd., avšak mnohdy pastýřská opatrnost nutně velí, s koukolem takým (kombinovaným!), tolik t. spleteným v obci nezřídka všelijak spřízněným, zacházeti co nejopatrněji, nemá-li i ten zbytek semene dobrého v obci zničit se. Tu musí obě: koukol i pšenice spolu nechat se růsti — až do času žní. V mnohých případech nezbyvá knězi nic lepšího jako modliti se kajicně za obrácení chybných. Mnohdy zdá se knězi horlivému, jako by Bůh jej na dobro opustil; ovšem že nejčastěji takým, kteříž s v é horlivostí, a v é m u kazatelskému umění, s v é učeností, s v é fortelností, vůbec s v é m u j á až příliš důvěřující, nadáli se, že podaří se jim jako nejproslulejším kazatelům starších věků obratem ruky všecky ovečky uchvátiti a napravit. Duch svatý zhusta volí si k tomu cestu jinou.

A přichází čas žní na koukol, někdy i dřívě, nežli by se byl kdo nadál. Přichází čas žní v podobě fendáka, aneb neúprosného věřitele, jenž jako plevu z obce smete svobodářského p. starostu; přichází čas žní v osobě četníka, jenž sebere p. tajemníka co defraudanta, přichází čas žní v podobě nemoce na toho a onoho, jenž mládež kazil; přichází nezřídka i v podobě náhlé smrti. Kdo dnes má oči k vidění a uši k slyšení, může občas s ustrnutím zříti, kterak umí Pán Bůh s koukolem v obcích zacházeti. Platí i tu: všeho

do času, Pán Bůh na věky. Ty bezpočetné exekuce, nucené prodeje a výprodeje, častá vyšetřování pro podvod, časté stěhování se již i v obcích velmi názorně, líp, nežli nejlepší kázání poučují, kterak umí Pán Bůh s koukolem si poraditi.

II. Zrno horčičné, kvas.

8. Jiné podobenství předložil učenníkům Pán Ježíš, řka: Podobno jest království nebeské zrnu horčičnému, kteréž vzav člověk, vsel na poli svém. — A opět jiné mluvil jim: Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzavši žena, zadělala do tří měříc mouky, až i zkysalo všecko. — Pozoruhodné jest, že podobenství o rozsévání, koukole, zrnu horčičném a kvase v téže kapitole (Mat. 13.) následují za sebou, z nichž jedno druhé jaksi doplňuje. Po podobenství o koukole přechází Pán Ježíš ihned k zrnu horčičnému a ku kvasu. Zrno horčičné z nepatrného počátku vyrůstá mohutně na venek jako strom, kdežto kvas zadělaný ženou — kterak významně! — proniká všecko uvnitř. Zrno horčičné znamená rozšiřování pravdy křesťanské, tedy i Církev, v ně, na obzoru zemském, avšak co by platna byla všecka její rozšířenost po dalekém světě, kdyby život všecken vnitřní, domácí, i rodinný nebyl pronikán a řízen kvasem učení božeho!

Z malých počátků vzrůstala Církev katolická. Bylať již v zákoně starém předpodobněna Noemovou archou u všeobecné potopě hříchu; předpověděna jedinou rodinou Abrahamovou, která modlám se neklaněla. Kristus umírající na kříži byl tím zrnkem horčičným, jež bouře zanesla na skálu golgotskou. Což může ze zrnka takového vzejíti? Židé zrnko to udupali, pohané jim pohrdli! A přece zrnko to odtud rozšířilo se a dosud šíří po celém světě.

Bezpochyby že jsi, milý čtenáři, jeda po železnici, nejednou již zadíval se na skálu, aneb starý hrad, kdež na hoře v nepatrné vydrolině roste břízka, aneb smrček. Kdož je tam zasel aneb zasadil? Ruka lidská tam nezasáhne. Ví se dobře, že kdysi před lety ptáče jakési utrousilo tam seménko a seménko to po mnoha letech vzrostlo ve strom. Nikdo je tam nezaléval, jen rosa nebeská je zvlažovala a časem i prudký příval; nezfídka i průtrž mračen po něm dolů se snesla, blesky kolem něho křižovaly a stromek v závratné výši přece se udržel. Zdaž ta břízka na starých hradních věžích, aneb ta borovička kdes v průlomech žuly krkonošské není obrazem, že smě slova božeho časem proti vši naději vzrůstá i na tvrdé skále, jakoby tím pravda boží říci chtěla: žádného, prázdného člověka nesmíme odsuzovati. Žádný člověk, ani největší zloboch není ještě ďáblem. Dokud žije, dotud nesmíme o jeho spasení, o jeho pokání pochybovati.

Zachytí-li se seménko na srázné skále a ve skulině starého hradu, proč by zrnko horčičné sv. evaudělía nezachytilo se na skále zatvrzelého srdce hříšníkovy? Proto nechť žádný fariseus v měkkém hedvábném rouše a v nádherném domě nepohrdá nekajícím hříšníkem. Kterak krásně napsal o tom sv. František Saléský ve své „Bohumile“: snad že hříšník ten, ježž odsuzuješ, v tomto okamžiku obrátil se a činí pokání. Snad že v této chvíli milost boží srdcem jeho hnula. Proč bychom o spasení jeho pochybovali a jej odsuzovali! —

Nemáme-li raději pro hříšníka modlitby, tož aspoň neodsuzujme ho! Což je v písmě sv. a v životě svatých a světic božích příkladů o náhlém obrácení se hříšníkův! Snad že Pán Bůh pisateli těchto rádků dopřeje tolik času, aby v jednu větší knihu snéstí mohl aspoň čelnější a přece méně známé kajicnky všech věků ku povzbuzení všech hříšníků, kteříž uvnitř těžký, mnoholetý snad boj vedou se starým návykem, vášní a pod. na doklad, že nikdo, dokud žije, o spasení svém nemá zoufati, ovšem ale je též neodkládati. „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ bude příklady podobné přinášeti. Kterak to lahodí srdci hříšnému, avšak po smíření s Bohem prahnoucím, čistí: ten a onen muž, byť i ne světec, obrátil se u věku teprv pozdějším. Slovo boží zachytilo se jako zrnko horčičné na hradě života již již se bořícího a zrnko to přece vzrostlo proti vši naději a muž ten skonal smrtí kající.

Tam ta ženština, jež postrachem bývala mužů a žen svého času, všemi odsuzována, všemi zatracována, nade vše očekávaní odešla se světa v příkladné kajicnosti. Ten a onen pověstný lotr, rouhač, nevěrec, zlolažník ve vězení, pod čakanem šel do sebe, se slzami v očích lhal křížek a zemřel jako kající lotr na kříži.

Nic není snadnějšího, ale spolu i ošklivějšího, jako s farizejským skubráním a kroucením očí odsuzovati hříšníky, kteří byvše uchvázeni moderním směrem nevěrecké vědy, literatury, nauk sociálních a pod. nezřídka po mnohá léta potácejí se v bludech rozumu i srdce a konečně snad byvše osudem zlým, ranami z rukou božích ku střízlivosti povzbuzeni, počínají o věcech víry rozvázněji přemýšleti. Zrnko horčičné zachycuje se na drobící se skále. Ve své pýše a nevěře podobali se dřívě žulové skále, avšak jediný a to slabý blesk z jasného nebe dostačil, tuto skálu rozdrobiti — nuže děkujmež Bohu za milost, s kterouž zrnko na skále se zachycuje a dejž Bůh, aby brzo vzrostlo v mohutný strom života bohumilého. Právě doba naše ukazuje množství takých, někdy pyšných hradů, z nichž moderní rytířové ducha vyjždějí do okolí na plen. Neberou sice kupcům zboží, ale berou lidu něco ještě dražšího: víru totiž předkův. Však co těchto pyšných hradů bylo již blesky božími rozbito a katastrofami rodinnými pobořeno! A dnes v jejich rozvalinách viděti jest vyrůstati břízky zralejšího, střízlivějšího poznání. A na skalách mladistvé domýšlivosti a pohrdání vším, co by jen zdaleka zavanělo kostelem, jež zdály se vzdorovati i těm bleskům nebeským: u věku pozdějším zachycuje se mech staroby a do mechu utrousí jakési plaché ptáče — nazveme je náhodou — zrníčko, seménko slova božího, zbožného zpěvu, upomínky ze šťastného mládí a ejhle, ze seménka vyrůstá strůmek lepšího poznání. Prozířetelnost božská obyčejně vyvoluje si takých ptáčat — náhody — aby zrnka ctnosti zanášela na zbořené hrady vezdejšího štěstí. Položme ruce na srdce a přiznejme se: kdo z nás starších nebudoval si v mládí svém pyšné hrady budoucího štěstí a kterak dnes ty hrady vypadají? O málo líp než-li ty po Čechách roztroušené staré zbořeniny. Kéž by i na našich sbořených hradech rostly břízky lepšího spasitelného poznání! Břízka na hradech a na skalách z níž rodiče, (a dřívě též učitelové) dělají metly, budiž nám symbolem kajicnosti v rukou božích!

9. A konečně, kterak nevystihle případně pravila božská moudrost: žena vzala a zadělala kvas! Necht slovo silného muže podobá se dvojostřému meči a snad i blesku: slovo slabé ženy podobá se kvasu, jenž nitro srdce proniká a to ve smyslu dobrém.

Kvasem ženy ve svatém evanjeliu jsou ta svatá slova ženy — matky — ctnostné, zbožné. Co jest kvas? Kvas méně jest, než-li zrnko horčičné, kvas jest pouhý moučný prášek s vodou smíšený. Nepíchá, nebodá, neřeže a přece proniká nitro člověka.

Kéž by každá žena, každá matka pamětliva byla, že je kvasem rodiny, kvasem života zbožného, ovšem i bezbožného! Moudrost božská chce, aby kvasem byla ctností. Kdož by tu nezpomněl si na sv. Moniku, jejíž slova vykvasila světu nedostihlého Augustina, jehož spisy dnes nescházejí při žádném kvasu duchovním!

Takým kvasem byla svatému Václavu a skrze tohoto celému národu českému svatá babička Ludmila. Zbožné dcery králův českých stávaly se evandělickým kvasem národu polskému, uherskému a jiným, jakož i na vzájem zbožné dcery národů jiných byly evandělickým kvasem nám. Nesmírný vliv ženy na rodinu kvasem co nejpřípadněji je znázorněn. Necht si muž co chce zasívá, necht zasívá i koukol, vlažností u víře aneb i nevěry: zbožná žena, duchem a srdcem svým všecko prokvasí, všecko nadchne, což ovšem platí i o ženě bezbožné. —

Tímto chtěli jsme čtenáři vyložiti obsah obou evandělí na neděli 24. a 25.

Necht nám všem k životu spasitelnému poslouží.

Neodkládej s pokáním.

Mnohý pohnutlivý až i děsivý příklad na pravdu nadepsaných slov budeš již milý čtenáři věděti — a snad i z vlastní zkušenosti znáti; — než pravda vyslovená jesti takovou, že nelze ani dosti důrazně a stále na ni pamatovánu býti, a protož nebude snad od místa, když i o tomto příběhu zviš, který se udál při jedné sv. missii. Tu zvláště při takých příležitostech káže často sám Bůh mnohem výmluvněji a důtklivěji než ta ústa horlivých missionářů.

Ba právě, aby Bůh ukázal, jak znamenitý pramen přemnohých milostí svatá missie jest, a žeť ona takořka tím posledním voláním milosrdenství Božího pro mnohého hříšníka, neujde snad ani jediná tato mimořádná pobožnost v té které osadě konaná bez nějakých nápadných — přímo výstražných událostí! A takovou jest i následující.

Missionář, jenž pojednával právě onu předležitou pravdu, jak velice nebezpečno s opravdovým pokáním odkládati, posluchačům svým tak důrazně na srdce kladl — ano přímo přítomných všech zapřisáhal, aby nijeden z nich takovým pošetilcem nebyl, uváděl i na doklad svých slov mimo výroky písma svatého a svatých otců i mnohý příběh z vlastní zkušenosti své — a nenadál se ani, že právě i toto jeho kázání bude dotvrzeno brzkou smutnou událostí. — Mezi posluchači jeho nalezal se též jeden mladý šlechtic. Týž jsa dříve dlouhou nemocí sklíčen, poněkud se pozdravil a právě ubíral se městem tím koňmo se svým dobrým společníkem na sousední zámek, by se tam ještě více zotavil. Jedouce kolem kostela a slyšešve, že se zde nějaká mimořádná pobožnost koná — zastavili tu — a vešli do chrámu, vidouce jej právě otevřený. Pro množství lidstva by sotva se byli do vnitř dostali; než že již zevnějšek jich jakousi vznešenost prozrazoval — a zvláště jeden z nich i jakousi slabost tělesní projevoval, učiněno jim i místo v nejzadnější stolici.

Kazatel právě doličoval nutnost pokání a výstražnými slovy varoval před odkládáním s ním. Co doklad uváděl příklad o spícím jelenu, který při první ráně z ručnice hlavu zdvihl, se díval a nespátřiv nižádného nepřítele — myslivce opět si ulehl. Při ráně druhé však povstal — ohlížel se opět — a nespátřiv opět nikoho — zase si lehl. I padla rána třetí — a — jelen se válel v krvi.

Celé toto vypravování působilo podivně na mladého šlechtice; bylať i honba zvěře jeho zálibou. Než on se víc a více zamyslíl — tak že již ani hrubé dalších slov kazatelových mnoho nedbal; neboť vypravovaný příběh přicházel mu, jakoby jemu platil. Onť spatřoval v podobenství tom sama sebe.

Nedávno byl na honbě s koně spadl — a sice tak, že jen téměř zázkakem se nad nebezpečnou propastí zadržel. To byla — první rána.

Druhá pak rána byla právě přestálá nemoc jeho.

A třetí? — S úzkostí odcházal z kostela — a stále na mysl mu přicházelo, aby se vrátil a vyzpovídal, než neměl k tomu odvahy. Sedne na kůň a chce rychlým klusem jaksi těm děsivým myšlénkám ujetí — ale nemůže — nutká jej to stále zpět.

I vrátil se — ale kostel již byl uzavřen. Že pak společník jeho jej stále pobízěl, aby těch vrtochů nechal — a raději do veselé společnosti, která jej již toužebně očekává, spěchal — žeť i zýtra si sem zajeti může — uposlechl — odešel, aniž by missionáře některého byl poprosil o vyslyšení svatě zpovědi.

Příšedšímu na zámek bylo při slavné večeři připjeno za příčinou jeho ozdravení hlučně a všestranně na zdraví — a když i on vstana, sklenici pěního vína k ústům dal, zalila jej krev a káčeje se, volal ještě: „Teď padla třetí rána“ — a jen slabým šepotem dodal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ — byl mrtev.

Nuže milý čtenáři — aneb jenž toto posloucháš, — vlož si ruku na srdce a taž se sám sebe, zdaž snad i u tebe nepadla také již první aneb dokonce i druhá rána? Bůh jest dlouho shovívavým; — avšak ostáváš-li ty stále nekajícím, tak že by Boží dlouhočekání jen tobě příčinou ještě větších hříchů bylo, nastupuje místo milosrdenství Boží spravedlnost a to v takovou dobu, kde se toho člověk nejméně naděje. Život náš se podobá v té věci v pravdě hodinám. — Ty jdou tiše a stále ukazují tiše; jakmile ale na poslední zoubek to dojde, strhne se v hodinách znenadání hřmot — a ony začnou bít. Tak i u člověka, když to přijde na poslední zoubek t. j. poslední den života, když vyprší poslední lhůta Božího shovívání, nastane hřmot soudu Božího nenadále — tepot zbouraného svědomí a kárající bití spravedlnosti Boží. — Do míry se tak dlouho sype a dává, až je plnou — pak se sežene a vysype. Zdaž se as i tvá míra nenaplnila — zdaž i snad toto číslo „O b r a n y“ není poslední, které ti do rukou přichází — které čteš — a které tě co předposlední rána vyburcovati hledí ze spánku těžkého a hříšného? — Ó jen viz — abys i ty neodkládal s pokáním a aby tebe snad v nekajivosti a hříchu nezastihla rána poslední — tebe odtud na věčnost a na brozný soud Boží volající! — Budiž mi a tobě Pán Bůh sám milostiv!!

H.

Úcta sv. kříže.

Rolník T. v D. musil za příčinou rozšíření svého bytu rozebrati jednu zeď a tu právě 14. září objevili zedníci ve zdi podstavec a kusy jakéhos kříže. Nikdo ovšem nedovedl z počátku vysvětliti, jak kříž tam přišel; když ale omítka s podstavce opatrně seškrábána byla, objevil se dvojitý nápis. První zní: Skrze CzenV tWé pržeDrabí KrWe, o KrIste opatrVg DVssI WlernaV oD strátI WleCzné. — Na druhé straně stojí: ChrIsto DoLorose CrVCI affIXo pIe posVere WenCesLaVs TVzar aC ConIVX eIVs Dorothea. Písmenný letopočet na obou nápisech činí 1766.

Když nápisy ty byly přečteny, tu zvolal otec majitele živnosti: „Toť tedy jest ten kříž, o němž vypravovala mi babička. Postavili ho na rozcestí u svého pole, jak tam posud místečko po něm zůstalo; ale helveté po dvakráte kříž zkáceli a po třetí na kusy rozbili. K uvarování dalšího pohoršení dal si tedy dědeček zbytky milého kříže svého zazdítí sem do stavení, které roku 1776. z obecné pekárny zde si postavil. A věru požehnání Boží s křížem tím spočinulo na stavení našem; buď Bohu z toho chvála.“

Že kříž právě na církevní památku „Povýšení sv. kříže“ byl objeven, seznávají v tom občané D. zvláštní pokynutí Boží a rozhodli se, poříditi nový kříž a s pozůstalým podstavcem jej na prvotním místě k veřejnému uctění opět postaviti. Kříž jest již objednan s nápisem z církevních hodiněk svátku „Povýšení sv. kříže.“

O vítěj Kříži počestný,
Ty naděje v čas bolestný;
Smaž hříšníkům vše nectnosti,
A zbožným přispoř milosti.

—t.

Marcia.

Podle francouzského Joh. Kuffnerová.
(Dokončení.)

Nazejtří probudila se Marcia velmi časně. Po celou noc byla ve snu viděla jen Židy a jejich Boha, k nim pak přidal se i orakul Augustův i přemnohé, podivné, dívce nepochopitelné obrazy, jimiž naplnila se jí mysl po vypravování stařencině.

Hleděla, jak by myšlénky své jinak zabavila, když náhle oznamovala jí služka, že v zahradě očekává ji družka Praxeda. I sběhla dívka vesele a obě usedly pod hustou koruncu javoru.

„Víš-li něčeho o mém bratrovi?“ tázala se Marcia mladistvé družky.

„Myslila jsem, že se skrývá u tebe; ó Marcio, nevíš-li ničeho?“ pravila útrpně dívka.

„Rci, co se stalo! Dávno již neviděla jsem bratra v chrámě. Coa o něm slyšela?“

„Běda, Marcio, toť pro tebe krutá zkouška, ozbroj se odvahou. Severus jest obviněn ze zpourey proti císaři a zítra již bude rozsudek jeho v senátě pronesen.“

Marcia se zachvěla. Cítila, jak krutý bol ničí slabé její síly. Klesla na šiji družčinu.

„Ó, bratře můj, drahý bratře!“ zvolala; „tys vše, co mi ještě zbývá na světě a i tebe chtějí mi vzít! Ó Praxedo, rci, zdaž nebylo by lze dosíci pro něj milosti?“

„Žel, že nikoli. Neodpouští císař Vespasian!“

„Ale jak mohli by jej na smrt vydati, vždyť jest tak mlád, tak vesel a silen! Vždyť k nejušlechtilejším se řadí jinochům římským! Toť nemožno. Půjdu sama, a milost vyprosím bratrovi u císaře.“

„Pochybuji, že by tě vyslyšel, ubohá Marcio. Bratři moji Novatian i Timoteus prosili již v senátě . . .“

„Co zbývá mi tedy, co mohu činiti!“ zvolala nešťastná kněžka; „u koho jest mi pomoci hledati?“

„U Boha našeho, Marcio!“ zvolala Praxeda a vrše stiskla ruku mladičké družky. „Bůh náš, jest Bohem nešťastných a trpících. Volej k němu a poznáš, jak ulevuje bolestem, jak jemně slzy stírá. Ó Marcio, obrať zraků k Bohu křesťanů!“

II.

Probudivši se jitra nalezlo Marcia ještě u oltáře Vestina. Dívka probděla tu celou noc: Krutá bolest její toužila po klidu a samotě. Chvillemi vydral se jí z prsou vzdech a ústa šeptala jméno bratrovo, anebo výčitky proti bohům zdejší, kteréž z nespravedlnosti vinila. A pokaždé zase na novo zaplakala děva hořce pro milovaného, jediného bratra, neboť již nezbývalo jí rodné duše. Pozdě večer ještě donesena jí zpráva, že Severus, nechtěje dočekati se smrti z ruky katovy, sám v lázni učinil konec svému životu. Nemohla již tedy pomoci, nemohla o milost císařovu žádati. A nyní dlela tu sama ve chrámě bohyně, slabě jen osvětleném posvátným ohněm Vestiným, kterýž chvílemi sama oživovala. Žhavou od pláče tvář zakryvala dlaněmi a oddala se bolu, že neslyšela ani, kdy tichounce otevřely se dvéře předsíně a jimi vešla postava v plášti zahalená. Hlasem Severovým však náhle zachvěla se všecka bytost dívčina.

„Marcio! sestřičko, neboj se, já to jsem!“ pravil jinoch.

„Severe! bohové! to-li snad duch tvůj přichází ke mně? . . . Čítala jsem tě již mezi mrtvé!“

„A přece žiji, sestřičko! Žiji, ale jen pro tebe; pro všecken ostatní svět jsem jen mrtvolou!“

„Ó díky, Severe. Jsi mi navrácen. Vespasian ti udělil milost?“

„Nikdy nebyl bych ho o milost žádal! Netoužím po milosti tyranů; také však nechtěl jsem jim dopřáti rozkoše, aby mne života zbavili. Ale proto nezbyvá mi, než opastiti palác předků našich a uchýliti se do krajů, kdež bude mi žiti svobodně.“

„Ale jak se ti podařilo uniknouti? Vždyť došla mne zvěst, žeš sám se usmrtil!“

„Téhož jitra zemřel otrok nějaký a že našli jej v lázni mé, nepátrali dále a vyhlásili za mne. Mrtvola jeho ubírá se nyní kdesi vlnami Tibery.

Uprchl jsem se sluhou svým a odejdu do zemí východních, kde naleznu za-
jistě zákony méně nespravedlivé a pány méně kruté.“

„Řeďa, že mocná ruka Římanů i v daleké kraje sahá!“

„Ó dovedu již uniknouti krutému Vespasianu. Ale jedině, co působí mi
bol a smutkem obestírá mysl jest, že musím opustiti tebe, jedinou sestru
svou, mimo niž nemám duše spřízněné! A snad neužřím tě nikdy již! A ho-
dina kvapí, nelze již, abych se zdržoval. Ó, sestřičko, modli se za mne, ať
chrání mne bohové na útěku, ať zastanou se i tebe a spojí nás kdysi v krásný,
blahý den. Nesmím již déle zdržovati se v místě, do něhož zakázán přístup
lidem světským a jest mi spěchatí, abych došel domova dříve, než se rozední.
Buď zmuzilou, Marcio! sestro má! Snad loučíme se na vždycky.“

Marcia provodila bratra až k portálu a proudy slz zalily dětinou tvář.
Naposled ještě přivínil ji bratr k srdci bolem rozbouřenému a již prchal
odtud boje se, aby snad nepřátelé nezastihli ho v chrámě a nezajali posléze
i sestru. Dlouho hleděla za ním Marcia, načež zoufalá, bolem přemožena
vracela se zdlouha v pohanskou svatyni. Smutný, plný ještě hořkých slz
pohled dívčin utkvěl náhle na převržené třínožce před oltářem velké bohyně
a na uhlí po zemi roztrouseném a již studeném. Kněžna nechala vyhasnouti
posvátný oheň chrámový.

* * *

O tři dny později plnily se předsíně chrámu nesčíslnými davy zvědavých.
Velekněží scházeli se v nejvyšší radu soudní ve právní síni; za nimi usedaly
vestalky v bílém oděvu a závoji. Marcie mezi nimi nebylo, ale brzy objevila
se na lavici obžalovaných. S těží jen poznaly v ní vestalky mladičkou družku
svou. Nebylať dnes oděna bílým šatem s purpurovými a zlatými pruhy, ani
posvátná páska, nejkrásnější ozdoba vestalek nezdobila dnes ušlechtilou
postavu její. Černý šátek pohany, znamení to obžalovaných, halil její hlavu
a bez obuvi stála tu jako otrokyně. A vzdor vší hrůze, pevně a beze chvění
očekávala výrok soudců, kterýž znala dříve ještě, než bylo jí ho slyšeti.

I ujal se slova velekněz říka: „Představuji zde našeho nejmilostivějšího
císaře Flavia Vespasiana a jeho jménem obviňuji tě, Marcio Sulpicie ze zra-
dy Veličenstva, neboť vinou tvojí ocítila se říše v nebezpečí. Dopustilas, že vy-
hasl posvátný oheň před oltářem bohyně Vesty, ochránitelky města Říma,
a příčinou této nedbalosti tvé byl ještě zločin jiný, neboť prohřešilas se
proti přísaze své. Zločiny tyto podléhají přísným trestům dle zákonů římských
a mně nezbyvá, než abych trest i na tobě vykonal.“

Marcia neodpověděla.

„Marcio Sulpicio, můžeš-li popřítí zločin, z něhož tě viním ve jménu
císařově i jménem bohů našich? Můžeš-li popřítí, že před třemi dny, právě
kdy jsi zvěděla o smrti bratra svého, zrádce to našich zákonů, dovolilas,
aby nezasvěcenec jakýsi překročil práh svatyně, ano žes i s cizincem hovořila
nedbajíc, že zapovídá ti toho svatý úrad tvůj? Uražená bohyně viděla ne-
vážnost tvou ku svatým povinnostem, a aby zvýšila zločin nevěrné kněžky
své, přidala k němu zločin jiný, dopustivši, aby oheň vyhasl. Čím odpovídáš
k tomuto obvinění?“

„Nemám odpovědi;“ řekla Marcia.

Ačkoliv tise a poněkud nejistě pronesla slova tato, zastihl jich přece
sluch všeho lidu.

Veleknězka, kteráž byla Marcii z rukou matčiných přijala a ochranné
ruky jí slíbila, zvolala bolestně:

„Marcio, dítě mé, jsi nevinna, a nemáš odpovědi?“

„Nemám;“ děla znovu Marcia, ale hlas její nabyl zatím již jistoty
a sklopený zrak jakoby na dnu srdce dívčina hledal odvahy, kteréž bylo jí
tolik třeba, aby snad slovem ospravedlnění nezradila tajemství drabého
bratra. Uminila si, že raději smrt podstoupí, než aby jméno jeho pronesla.

Kněží pohanští radili se drahou dobu, načež ozval se hlas vele-
knězův:

„Slyš, Marcio, svůj ortel neodvolatelný. Muka odpustíme ti pro mládí tvé, ale nejdéle za hodinu zmizíš podle zákona ve hlubinách země. Nedbalas povinností svatého úřadu vestalek, a proto přijmi mzdu svého zločinu. Liktoři, konejte výrok bohů.“

Marcia zbledla a studený pot vyprýštil jí na čele; klesla k nohám velekněžky, kteráž sama moci nemajíc ubohé jen politovati směla. Konečně odvedena děva liktory a smutný zrak její přelétl naposledy ještě řadami bílých družek, kterých neměla již spatřiti.

Celé město bylo na nohou. Neslavil se dnes vjezd vítěze, ale jiná pochoutka čekala zraky chtivého lidu, zkaženého hrůznými divadly z círků římských, kde často otroci křesťanští zápasiti musili s divou zvěří.

Pohřeb živé vestalky byl zajisté věcí dosti vzácnou, neboť jen těžký zločin zrady mu podléhal.

Vzdor otupělému citu nemohl se tentokrát lid zdržeti pohnutí, vida smutný průvod pohřební a vůz, z něhož smuteční řízou oděna vystoupila mladistvá šlechtična s ubledlou tváří rysů vznešených a krásných.

Uprostřed náměstí, kde stanul průvod, otevřeno bylo hluboké sklepení. V posledním tomto okamžení rozhlédla se dívka, jakoby hledala pohled přátelský, útěšný, setkala se však jen s pohledem kata, kterýž spustil do hloubi žebřík, chystal se pomáhati knězce, aby snáze sestoupila.

„Odstupte ode mne!“ pravila hrdě Římanka, pokynuvši velitelsky rukou, načež sňala s prstu zlatý kroužek a podala jej katovi jakoby za odměnu.

„Nedotýkejte se mne,“ pravila při tom.

A nejevíc nižádné slabosti, sestupovala zdlouha, tiše a odhodlaně po příčkách žebříku; ba ani oka nepozvedla k nebesům, odkud naposledy usmívalo se na ni zlaté slunko její otčiny, ale když dostoupila půdy temného hrobu, když vytažen již žebřík a nahoře přivaleny na otvor široké kameny, když na místě zlatých paprsků slunečních zaplála temnotou podzemní jen slabá záře malé svítilny, tu zmizela klamná odvaha a prudká bolest zahárala v srdci dívčině. Sotva, že bolem slyšela strašlivý šramot pracujících dělníků nad hlavou svou: zazdívali ještě všeliký, zbývající otvor, aby úplně odloučenou zůstala od ostatního světa.

Když zrak její uvykl již poněkud temnotě, rozeznala malé lůžko a na velkém kameni vedle hrobové lampičky kousek chleba a vodu, jakoby na posměch jí přidané, aby o den prodloužila se její trýzeň. Upomínka na hroznou smrt sevřela jí nádra, vrhla sebou na lůžko a zakryla tvář rukama. Ubohá Marcia! Což pomáhal jí pláč, což volání o pomoc! Za živa pohřbena, byla oddělena od všeho ostatního světa a jen smrt mohla jí býti vysvobozením.

Dlouho sténala na lůžku až konečně unavením a pláčem snesl se těžký spánek na rozpálené zraky její.

Nahoře nadešla již noc a Marcia ještě spala; zářivé slunko usmálo se pak zase z jasného červánku a dívka neprobouzela se ze zimničního snění. Nad hlavou její přebíhali obyvatelé bezstarostně a vesele anebo vážně a starostlivě, ale nikdo nevzpomínal již na děvu v hlubině pohřbenou. Jen Bůh neodvracel zraků od milého tvora svého, jehož ostatní již opustili.

Nepokojný spánek Marciiu byl náhle přerušen sladkým hlasem, ozývající se vedle lůžku jejího: „Neboj se, Marcio, dítě mé; od kolébky již znal jsem tě; a budu ochrancem tvým.“

A brzy po té objevila se zrakům jejím utěšená vidina: Paní krásy nevýslovné, krásnější, než všechny sochy bohyň, které až dosud byla spatřila, stanula u lůžka jejího a zdála se jí žehnatí. Za ní pak přicházely překrásné dívky v zářivém oděvu barvy bělejší než snh na horách Apeninských. V rukou jejich houpaly se svěží růže a lahodné květy liliové, a jedna nesla meč, štýpy a jiné ještě nástroje k mučení.

„Jsem Tekla, sestra tvá,“ pravila jedna, „věř a doufej.“

„Neboj se,“ těšila druhá, „sluji Prisca, zmuž se a nezoufej, neopustíme tě.“

Marcia rozevřela náruč, aby zachytila útěšné zjevy nebeské, probudila se ale a uzřela jen dohořívající lampičku.

„O ty neznámý Bože křesťanů,“ zvolala nahlou důvěrou jata, „ty, o kterém vypravovala mi Praxeda, žiješ-li, jsi-li na nebi nebo na zemi, ustrň se nade mnou opuštěnou a umírající! Hle, s láskou k tobě volám. Smrt se mi již blíží, o Bože, pomocníče, zachovej Marcii, zachovej Severa!“

Znovu otevřela oči a uzřela se v úplné tmě. Bez vědomí klesla dívka na lůžko.

Když se Marcia zase ze mdloby probudila, zdálo se jí, že ještě sní anebo, že nová vidina zrak její oslňuje.

„Kdo jste?“ tázala se slabě, vidouc dvě ženy u lůžka svého.

„Aj, z pamatuj se, dceruško má, jsem tvá otrokyně Léa, křesťanka. Či myslilas, že bychom tě opustily?“

„I mne, zajisté nyní poznáváš,“ pravila Praxeda, „jsem družka tvá.“

„Můj sen tedy ještě neskončil. Je mi tak volno. Kde jsem?“

„U přítelkyň, u křesťanů, kteří tě z brobu vynesli. Odpočiň si, později zvíš všecko, až jen síly nabudeš.“

Marcia zlíbala ruce svých zachovatelek, ale zeslábla patrně, nemohouc snést již delšího hovoru.

„Zde nemůžeš zůstat, milé dítě,“ pravila ještě Léa, „léčení tvé by se zde nedařilo. Ale musíme tě skrýti před zraky tvých vrabů, proto dopravíme tě k Pudensi, otci přítelkyně tvé. Tam nevyptárá tě nikdo a zároveň dostane se ti i lepšího ošetření.“

İhned zavoláni křesťané v katakombách sloužící, Marcia v plášť zahalena, vynesena do nosítek Praxediných, v poli ukrytých a zdlouha ubírala se malá společnost k paláci Pudensové.

Zdlouha jen a těžce zotavovala se Marcia; něžná péče obou přítelkyň arci mnohem byla jí podporou, nejvíce však přispívala jí vroucí modlitba Léina, kteráž za velitelku svou hroby mučeniců slzami smáčela, a bez ustání k Bohu volala. I vyslyšel ji Pán. První slovo dívčino když ozdravěla, byla otázka, jak podařilo se jim zachrániti ji před broznou smrtí. A tu líčila milým svým úzkosti přestálé, líčila i vidění a poslední své myšlénky, a konečně i setkání se s nimi oběma.

„Sotva, že zvěděly jsme o tvém odsouzení,“ pravila Praxeda, „umínila jsem si, že tě zachráním. Od časů Neronových, nepřítelů křesťanů, vykopávali si tito tajné podzemní příbytky: katakomby. Tam pak ve tmách podzemních konáme bohoslužbu svou, pohřbíváme bratry pro Krista zemřelé a uctíváme jejich ostatky. Jedna z podzemních chodeb táhne se až k cestě Salaria nedaleko místa, kde tys byla pohřbena. . . . . Oznamily jsme věc bratřím, kteří se s námi spojili, načež za nedlouho podařilo se jednemu sluhovi vyptátrati klenutí tebe zavírající. Nalezly jsme tě polomrtvou nedaleko lampy patrně již dávno vyhaslé.“

Marcia poslouchala s pohnutím. Po chvíli mlčení pravila k družce své:

„Jak podivní lidé jste vy křesťané! Chudí, pronásledováni, a přece nepřemožitelní! Ano právě pronásledování činí vás silnými a mocnými ku pomoci těch, jež milujete. Zachránili jste mne, darovali jste mi život a svobodu, obětující sami sebe. Jak projeví vám svůj vděk? Všecko bohatství mé by nestačilo!“

„Zůstaň s námi! Sdílej život náš i naše práce; zde, vzdálena od světa poznáš Boha našeho i jeho učení; naučíme tě jeho zákonům. Rci, touží-li po něm srdce tvé?“

„Ó řekni jen,“ zvolala Marcia, „co jest mi činiti, abych byla šťastnou, jako jsi ty a sloužiti dovedla Bohu neskonale dobrému?“

„Třeba jen věřiti a křest svatý přijati,“ pravila Praxeda.

III.

Nedlouho po té ocitila se již Marcia v řadách katechumenů, a bývalá kněžka Vestina oddávala se s celou vroucností mladistvého srdce službě dobrotivého, milosrdného Boha křesťanů.

Ale Řím až dosud se neměnil, liboval si v rozkoších a ukrutnostech ačkoli živel křesťanský vždy více a více se rozmáhal. Byli tu otroci křesťanští, úředníci, vojáci i kupci, ano křesťany nalezl jsi i v paláci Cesarů. Marcia bydlela stále v paláci Pudensově, odkud častěji vycházela do katakomb, aby účastnila se schůzí křesťanských.

Denně rostoucí víra oživovala stále vřejší lásku v srdci jejím k tomu Bohu, jehož náboženství bylo jí pramenem útěchy dosud nepoznané, a všickni, kdož sledovali neobyčejný pokrok jasné, upřímné její duše, sami útěchou zaplesali zapomínající na hrůzy pronásledování. Konečně byla připuštěna i ku stolu Páně a zbožnost i nevýslovná radost s jakou připravovala se na slavný den, učinily, že nebeský chléb stal se jí nevyčerpatelným pramenem všech milosti.

Tak uplynuli mnozí duové tiché, duchovní radosti, ve kterých nezapomínala Marcia v modlitbách svých na milovaného bratra Severa, aby i jeho mysl dostalo se osvětlení s hůry a poznání pravdy věčné. Tu roznesla se zpráva o novém, krvavém pronásledování. Titovo panování bylo na krátko a Domicián, bratr jeho a následník, sotva že na trůn dosedl, prohlásil vládu krutou, proti které minulá zdála se býti pravým věkem zlatým. Ihned vydán rozkaz na pronásledování křesťanů, a lid tribuny poštváný hulákal po ulicích: „Křesťané buďtež vydáni lvům!“

Marcia byla již připravena. V čase klidu a tiché modlitby, v dobách šťastných, kdy s družkami těšila se při pilné práci, nezapomínala na krásnou korunu mučennickou. Připomínala si stále slib Teklin i Priscin a proto horlivě ujmala se nových prací, jakých vyžadovalo pronásledování. Hrdinné ženy a děvy odvažovaly se všude do cirků, divadel a ulic, aby sbíraly tu ostatky mučenuků. Brzy odnášely mrtvá těla do katakomb, brzy po běhu sledovaly tok Tibery, nebude-li jim vypátrati tělo některého ze zbožných hrdinů. A práce této stále přibývalo, neboť denně množila se jména v seznamu k smrti odsouzených křesťanů.

„Vyprosila jsem již dovolení, milá sestro,“ pravila jednoho dne Praxeda k Marcii, „abychom smély navštívit bratra mého ve vězení.“

„Půjdu také,“ řekla Marcia.

Nazejtří za časného jitra stanuly obě děvy před branou vězení Mamer-tina. Množství jiných zbožných žen čekalo tu již s bolestnou netrpělivostí, až by dovolen byl přístup. Každá měla zde buď bratra, chotě nebo příbuzného.

Hrůzou zachvělo se srdce Marciiu, když poprvé bylo jí vejíti v strašlivé vězení. Představ si, laskavý čtenáři, rozsáhlou síň, s nízkým stropem a vlhkou podlahou. Malinkými otvory ve stěně vniká sem trochu světla denního, ale pro vystřídání vzduchu otvory patrně nestačující. Celé spousty křesťanů byly zde uvězněny a někteří podlehli tu již mukam vytrpěným. Někteří z mužů byli k zemi přikováni, u jiných nebylo opatrnosti této třeba pro nevýslovnou slabost tělesní. Ale všickni byli myslí veselí a jasné.

Praxeda přinesla sebou plátna i vody, a jala se pilně vymývat rány mučenuků a obvazovati je. Marcia vidouc družku, činila vedle jejího příkladu. sklonila se k těžce raněnému, kterýž patrně byl velmi mlád, ač utrpením sestárila jeho svěží tvář. Citě úlevu v bolesti a pozoruje jemnou péči milosrdných rukou pozvedl zraků.

„Marcio! Sestro má!“ zvolal náhle se poněkud vzpřímiv, jakoby necítil již utrpení.

Marcia ztrnula. Beze slova vrhla se v náruč bratrovu.

Posléze zpamatovala se trochu.

„Tys tedy křesťanem, drahý Severo? Trpíš pro Krista?“

„Modli se za mne Marcio,“ odpověděl Severus; „nejdéle za hodinu do-svědčí smrt má pravdu jeho nauky.“

„Aj, vždyť celá církev obětuje modlitby své za svoje dítky a milost Boží tě neopustí. Jak ale stal jsi se křesťanem, a jak přišels do Říma?“

„Loď, po které chtěl jsem přeplouti do Asie, rozkotala se o skalnaté břehy hory Carmelu. Svatí poustevníci křesťanští našli mne tu, a vzali do

klášteřa, kdež zvěstovali mi pravdu nauky Kristovy. Později byl jsem vrážděn ku katechumenům a od té doby čekám již jen na vyplnění slov, jaká ke mně promluvil kdysi moudrý stařec: „Budiž věrným, synu, až k smrti a v Římě dokážeš teprve víru svou v Krista.“

Sestoupil jsem s hory, abych usídlil se kdesi v údolí jako mnozí jiní křesťané a až tam zasáhla mne ruka tyranova, aby přivedla mne k tobě. Umru šťasten“

Marcia i Praxeda, jež se zatím přiblížila, zaplakaly při vypravování Severově; ale čas kvapil, a za nedlouho již otvíraly se dvěře liktorům, kteří odváděli odsouzené křesťany. Lid byl již čteně shromážděn a netrpělivě čekal na výrok soudu.

Severus byl prvý předveden.

„Tvé jméno?“ tázal se soudce.

„Jmenuji se Severus, a jsem křesťanem.“

„Znáš zákony?“

„Ano, znám.“

„Nuže, buď poslušen císaře. Obětnj několik zrněk kadidla bohům římským, a budeš propuštěn.“

„Nikdy!“

„Rozmysli jednání své, Severe; odmítneš-li volíš smrt! Ve věku tvém jest život blahem a svolíš-li, poctíš-li naše bohy, obdaří tě císař bohatstvím a důstojenstvím.“

„Nikdy!“ opakoval Severus.

„Budiž. Muka naučí tě jinak mluvit.“ I pokynul soudce katanům, kteří ochotně přikvapili s děsnými nástroji.

„Poslechněš-li?“

„Nemohu. Nechci,“ pevně odpovídal mučeník.

„Zemři tedy, když zbrdáš životem šťastným a blaženým.“

Severus ohlédl se po sestře.

„Rád umírám, Marcio! Jsem šťasten, sestro má! Pane, zavolej mne, již tě očekávám!“

A Severa nebylo více.

Marcia strhla dlouhý závoj svůj a zachytila jím krev prýštlící z těla bratrova.

„Jaká to šílena děvče odvažuje se mi vzdorovati?“ zvolal soudce zlostně.

„Jsem sestra jeho,“ pravila Marcia, „a křesťanka jako on.“

„A vy ostatní vůkol ní jste také křesťany?“

„Ano, všickni!“ ozvalo se směle ze všech hrdel.

„Seberte je, liktoři, a odveďte v cirkus, ať obveselí se lid!“ kázal tyranský soudce.

Téhož dne večer vyšla Praxeda, kteráž nebyla ještě odsouzena, s jinou ještě družkou do cirkusu, a jaly se vyhledávati ostatky přátel svých. Snadno rozeznaly mrtvolu Severovu podle prstenu rodinného; vůkol něho leželo množství jiných mučenků; svět nezná jejich jmen, ale ve věčné knize života skvějí se všechna zářivým písmem zlatým. Marcia podlehla při první ráně; tělo její bylo nalezeno nedaleko sedadel vestalek, kde druhdy celé dny trávila.

Praxeda poklekla u mrtvoly družčiny, zabalila ji v plášť svůj a kázala donésti do katakomby, kdež uložena v společný hrob s bratrem Severem. Dnes ještě lze tam čísti nápis v kameni vyrytý:

*Zde odpočívá ve svatém klidu Marcia,
pohřbená dne 12. měsíce dubna.*

Nedlouho po té následovala družku i Praxeda, kteráž byla si věrnou, neunavnou službou velikých získala zásluh o církev křesťanskou.

D r o b n o s t i .

Modlitba ochranou v nebezpečí. Jistý duchovní jel kdysi po dráze trati méně živé a sedě samotěn ve voze, modlil se nešpory. Tu uslyší znamení výstražné a hned na to dvojí ostřejší pískot k rychlému zabrzdění vlaku; dříve však než se to státi mohlo, pocítěn dosti silný náraz, načež vlak se zastavil. Zvědavě vyhledne duchovní oknem, a hle tu spatří vedle dráhy vůz roztráštěný, volí stáli opodál a z trosek vozu vylezal ustrašený chasník. „Nestalo se žádné jiné neštěstí?“ táže se duchovní průvodčího vlaku. „Nikoliv, Bohu díky!“ odpoví tento, „leč že jsme chasníka příliš náhle ze sna vyburcovali. Však že bez úrazu se to skončilo, máme, myslím, co děkovati vaší modlitbě, velebný Pane, kterou jste tuto trať při častější jízdě posvětil.“ *Deo gratias!* —t.

O čem se v Čechách sněmovalo. Ve spisku p. prof. J. B. Miltnera: „Účast Čechů v obraně Vídně r. 1529.“ čteme toto:

„Na sněmě volebním učinil v sobotu, den sv. Františka 6. října 1526. purkrabě pražský — pan Zděněk Lev v Rožmitála a Blatné — řeč, že Turek nepřítel sv. víry křesťanské a všeho křesťanstva vítězně postupuje pro hříchy naše, pročež jest potřebí polepšiti se: p ů s t o b e c n í ve království tomto uložiti a rozhlásiti, zdali by milý Pán Bůh tu ránu od nás odvrátiti ráčil.

I na tom jest svoleno.

V pondělí dne 8. října opět mluvil pan Lev proti požívání masa v pátek a v sobotu i proti pití neřádnému a nemírnému. Ješto Turek drahně země uherské opanoval a pohubil, není naděje, aby z té země dobytek pouštěn byl a též vinohrady velbloudy popásl a tak vína jakž prvé do těchto zemí odtud nepůjde, že by za slušné bylo, aby to žraní mas a pití pod pokutou zakázáno bylo. (Sněmy p. 18.)

Na sněmě zahájeném 4. dne měsíce října l. P. 1529. (v čase obležení Vídně) usneseno: „Item pŭstové a jiní všickni řádové křesťanští aby se zachovávali ode všech lidí v tomto království.“ Následuje určení postních dnů. —m—

Volter o pekle. — Největší nevěrec a rouhač mezi učenci nového věku byl Voltér, kníže to bezbožnosti. A hle! když mu psal jeden přítel: „Nyní myslím, nabyl jsem jistoty, že pekla není“ — Voltaire mu na to odpověděl: „Pak jste, příteli, velmi šťasten; tak daleko já ještě nejsem.“

„**Věřím jen co rozumem chápu.**“ Katolický missionář obeznamoval jedno indické kníže s pravdami našeho sv. náboženství. Již již klonil se velmož ten k přijetí sv. víry a chtěl se nechatí pokřtiti. — Jednou však požádal missionáře, aby mu vypravoval něco o své zemi v Evropě. Když pak uslyšel od tohoto, že v jeho domovině řeka tak zamrzne, že i slon lehce řeku tu přejíti by mohl; tu tento člověk, jenž ve své otčině jakživ ledu neviděl, zvolal: „Dosti, dosti; eo jsi nyní pověděl není pravda a tedy také není pravda vše to ostatní, co jsi před tím mluvil.“ — Tomuto rozumáři indickému na vlas podobní jsou lidé, jenž nechtějí proto věřiti věčným pravdám našeho sv. náboženství, protože jich svým rozumem nechápou, či lépe nechtějí chápati.

Návěští.

Posylajice i toto číslo „**OBHRANY**“ všem našim dosavadním odběratelům, žádáme co nejuctivěji, aby nám buď další odebirání své oznámili si neobtěžovali, aneb kdož by list dále odebirati nemínil, nám jej nazpět zaslal. — Rovněž žádáme, aby každé číslo nedošlé ihned bylo reklamováno.

Listárna redakce. D. p. X. na Moravě: **ARO.**

Obsah „Obrany víry“:

O koukole. — Neodkládej s pokáním. — Úcta sv. kříže. — Marcia. (Podle francouzského Joh. Kuffnerová. Dokončení.) — Drobnosti.

Nakladatel, vydavatel a odpovědný redaktor: **PETR KOPAL.**

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (J. Zeman a spol.) v Praze.